

verplichting de uitvoering gedurende 30 dagen op te schorten). Het is niet ondenkbaar dat als de ondernemingsraad van AH e-Commerce om advies was gevraagd, hij een alternatieve aanpak had voorgesteld. Zoals ook uit de uitspraak in eerste aanleg blijkt,⁸ wilde de ondernemingsraad inspraak om bepaalde kwaliteitseisen en bescherming van het vaste personeel te borgen, maar vond hij ook dat AH e-Commerce te veel leunt op de inzet van uitzendkrachten. Het is dus goed mogelijk dat de ondernemingsraad hiervoor iets anders zou adviseren. De huidige raamovereenkomsten van AH e-Commerce lijken medio 2024 af te lopen, dus bij de voorbereiding van de besluitvorming over nieuwe raamovereenkomsten zal de ondernemer hier ongetwijfeld meer duidelijkheid over krijgen.

Al met al wordt van de ondernemer een goede voorbereiding en onderbouwing verwacht als hij groepsgewijze personeel wil inlenen. Het vereist dan ook dat ondernemers goed inzicht hebben in aankomende (markt)ontwikkelingen en tijdig anticiperen om niet klem te komen te zitten vanwege de doorlooptijden van een adviesprocedure. Het zal vermoedelijk nog wel enige tijd duren voordat ondernemers (maar ook ondernemingsraden) de consequenties van deze uitspraak goed op het netvlies hebben. Vanuit mijn eigen praktijk weet ik dat de ondernemingsraad zeker nog niet 'standaard' om advies wordt gevraagd, dus ondernemers zullen zich moeten realiseren dat ze bepaalde interne processen hierop moeten aanpassen. Ook voor uitzendondernemingen is het goed dit aspect mee te nemen – het zal immers ook voor hen bijzonder vervelend zijn als een ondernemingsraad zich na het sluiten van een dergelijke (raam)overeenkomst meldt met de mededeling dat advies had moeten worden gevraagd, en dat de ondernemer dus de overeenkomst (nog) niet kan uitvoeren.

Overigens is nog wel interessant of het 'groepsgewijze inlenen' ook ziet op intra-concerndetachering. Hoewel deze variant destijds niet aan de orde is gekomen in het SER-advies waarop sub g van art. 25 lid 1 WOR is gebaseerd, lijkt het aannemelijk dat ook deze vorm van groepsgewijze inlening onder de reikwijdte van de bepaling valt. Immers, *elk* voorgenomen besluit tot groepsgewijze inlening dient ter advisering aan de ondernemingsraad te worden voorgelegd. Wellicht dat een ondernemingsraad zich in een dergelijk scenario niet uitermate kritisch zal opstellen, maar dat neemt niet weg dat hij wel om advies gevraagd zal moeten worden.

mr. A.M.W. van Vlodrop
advocaat bij Bird & Bird (Netherlands) LLP

22

Studiekostenbeding in een leer-arbeidsovereenkomst onder de CAO VVT nog toegestaan?

Rechtbank Overijssel zp Almelo
21 december 2023, nr. 10790910 \ CV EXPL 23-2548,
ECLI:NL:RBOVE:2023:5295
(mr. De Haan)
Noot mr. G.L. Wife en mr. M.M. Collins

Studiekostenbeding. CAO VVT. Scholing.

[BW art. 7:611a; CAO VVT art. 5.2 lid 3; Wet Implementatie EU-richtlijn transparante en voorspelbare arbeidsvoorwaarden; EU-richtlijn 2019/1152/EG betreffende transparante en voorspelbare arbeidsvoorwaarden; EU-richtlijn 2005/36/EG beroepskwalificatie art. 3 en 11; Algemene wet erkenning EU-beroepskwalificaties art. 1, 9, 27]

Essentie: Is het wettelijk toegestaan om de BBL-studiekosten te verhalen op een werknemer bij einde dienstverband indien de CAO VVT voorschrijft dat functiegerichte en verplicht gestelde scholing volledig vergoed moet worden door de werkgever?

Samenvatting: Werkneemster is sinds 1 juli 2022 in dienst bij de werkgever als leerling helpende zorg en welzijn, op basis van een BBL-leer-werk-praktijkovereenkomst onder de CAO VVT. Nadat werkneemster de arbeidsovereenkomst per 1 oktober 2023 heeft opgezegd, doet werkgever een beroep op het studiekostenbeding waarin onder meer is opgenomen dat werkneemster 80% van de opleidingskosten moet terugbetalen indien de beëindiging van de arbeidsovereenkomst plaatsvindt op initiatief van werkneemster binnen een jaar na het behalen van het diploma.

Als de werkgever verplicht is om zijn werknemers scholing aan te bieden op grond van de wet of de cao, dan moet deze scholing op grond van art. 7:611a BW kosteloos worden aangeboden. In de voorliggende zaak staat de vraag centraal of het mogelijk is om de opleidingskosten van de BBL-opleiding te verhalen op de werkneemster na beëindiging van de arbeidsovereenkomst op haar eigen initiatief.

De rechter oordeelt in kort geding dat de werkgever niet gerechtigd was de opleidingskosten bij werkneemster in rekening te brengen. De werkgever had erkend, althans niet betwist, dat de functiegerichte scholing door de werkgever verplicht was gesteld. In art. 5.2 lid 3 CAO VVT staat dat functiegerichte scholing en scholing verplicht gesteld door de werkgever volledig worden vergoed in tijd en geld. Vervolgens kwam de vraag aan bod of de cao-bepaling zo kon worden gelezen dat bij het einde van het dienstverband wel tot verrekening kon worden overgegaan.

Doordat bepalingen van een cao objectief dienen te worden uitgelegd, komt aan de bewoordingen van de bepaling doorslaggevende betekenis toe. Dit betekent naar het oordeel van de rechtbank dat er geen ruimte bestaat voor de uitleg van de werkgever dat verrekening van de studiekosten bij het einde van het dienstverband wel is toegestaan. Dit zou een uitzondering inhouden op de regel dat de studiekosten door de werkgever worden vergoed en die uitzondering kent de CAO

8 Hof Amsterdam (OK) 1 september 2022, «JIN» 2023/21, r.o. 3.1.

VVT niet. De vordering van werkneemster ten aanzien van de opleidingskosten wordt toegewezen.

[Eiser], wonende te [woonplaats], eisende partij, hierna te noemen [eiser], gemachtigde: mr. drs. D. Eringa-Oudijk, advocaat te Almelo, tegen de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid *De Amanshoeve Zorgverlening B.V.*, gevestigd en kantoorhoudende te Manderveen, gedaagde partij, hierna te noemen *De Amanshoeve*, gemachtigde: mr. M.H.J. Booijink, advocaat te Almelo.

1. De procedure

1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:

- de dagvaarding van 23 november 2023 met producties,
- het e-mailbericht van 8 december 2023 met producties van *De Amanshoeve*,
- de mondelinge behandeling van 11 december 2023.

1.2. Ten slotte is vonnis bepaald.

Samenvatting

[eiser] werkt met ingang van 1 juli 2022 bij *De Amanshoeve* in de functie van *Leerling Helpende zorg* en welzijn op basis van een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd (eerste schakel BBL-traject). [eiser] heeft de arbeidsovereenkomst per 1 oktober 2023 opgezegd. *De Amanshoeve* heeft bij de eindafrekening diverse bedragen ingehouden op het salaris ter zake verrekening studie- en opleidingskosten. [eiser] komt hier in kort geding tegen op.

De kantonrechter oordeelt dat het *De Amanshoeve* niet was toegestaan om salaris in te houden in verband met gemaakte studie- en opleidingskosten.

2. De feiten

2.1. [eiser] is met ingang van 1 juli 2022 in dienst getreden bij *De Amanshoeve* in de functie van *Leerling Helpende zorg* en welzijn niveau 2 op basis van een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd, te weten voor de duur van 16 maanden. Haar salaris bedraagt € 13,67 bruto per uur exclusief vakantietoelag en emolumenten.

2.2. Op de arbeidsovereenkomst is van toepassing de CAO voor de Verpleeg-, Verzorgingshuizen, Thuiszorg en Jeugdgezondheidszorg (CAO VVT). In de arbeidsovereenkomst is bepaald dat aan de arbeidsovereenkomst een BBL-leer-werk-praktijkovereenkomst van het ROC Almelo is gekoppeld en dat als die praktijkovereenkomst voortijdig wordt beëindigd de arbeidsovereenkomst per dezelfde datum eindigt.

2.3. Na het sluiten van de arbeidsovereenkomst hebben partijen een studiekostenovereenkomst gesloten. In de studiekostenovereenkomst is (in de considerans) bepaald dat tot de kosten van de opleiding behoren: de lesgelden, het examen-geld en de begeleidingskosten, waarbij uitgegaan moet worden van een gemiddelde van 1,5 uur per week à € 37,50 per uur, zolang de studie duurt. In artikel 3 is bepaald dat indien de beëindiging van de arbeidsovereenkomst plaatsvindt op initiatief van werknemer binnen een jaar na het behalen van het diploma of het afsluiten of (tussentijds) beëindigen (op welke wijze dan ook) van de opleiding werknemer 80% van de kosten van de opleiding aan werkgever zal terugbetalen.

2.4. *De Amanshoeve* heeft op 7 december 2023 een bedrag van € 25,51 (wettelijke rente nabetaling salaris) en een bedrag van € 1.642,41 (salaris nabetaling conform loonstrook perio-

de 12) aan [eiser] betaald, alsook de wettelijke verhoging van € 822,17.

3. Het geschil

3.1. [eiser] heeft bij dagvaarding gevorderd, bij vonnis, uitvoerbaar bij voorraad, *De Amanshoeve* te veroordelen om binnen twee dagen na betekening van het te wijzen vonnis:

I. aan [eiser] te voldoen het uit hoofde van de verrekening van de studiekosten ingehouden salaris ter grootte van € 2.198,52 netto, op grond van:

– primair de nietigheid van het studiekostenbeding op grond van artikel 7:611a BW en

– subsidiair de verplichting uit de cao om deze scholing volledig te vergoeden,

althans, meer subsidiair, op grond van 7:611 BW aan [eiser] te voldoen het uit hoofde van de verrekening van de studiekosten ingehouden salaris ter grootte € 1.866,37 netto, althans € 1.679,50 netto althans een door de kantonrechter in redelijkheid te bepalen bedrag, te vermeerderen met de wettelijke verhoging van 50% althans een door de kantonrechter in redelijkheid te bepalen percentage;

II. aan [eiser] te voldoen het uit hoofde van een onjuiste inschaling van de functie van [eiser] te weinig betaalde salaris ter grootte van € 1.644,33 bruto, althans een door de kantonrechter in redelijkheid te bepalen bedrag, te vermeerderen met de wettelijke verhoging van 50% althans een door de kantonrechter in redelijkheid te bepalen percentage;

III. aan [eiser] te betalen de wettelijke rente over de toegewezen bedragen vanaf het tijdstip van opeisbaarheid van voornoemde bedragen tot aan de dag van algehele voldoening;

IV. aan [eiser] te betalen de buitengerechtigde kosten conform de staffel voor buitengerechtigde incassokosten;

V. aan [eiser] te betalen de kosten van deze procedure, vermeerderd met de wettelijke rente vanaf 14 dagen na dagtekening van het te wijzen vonnis en eveneens vermeerderd met nakosten, een bedrag aan salaris van de gemachtigde daaronder begrepen.

3.2. [eiser] legt aan haar vordering, kort samengevat, ten grondslag dat *De Amanshoeve* ten onrechte bij de eindafrekening bedragen heeft ingehouden in verband met de studiekostenovereenkomst en *De Amanshoeve* haar een te laag salaris heeft betaald.

Nabetaling en vermindering van eis

3.3. Ter zitting heeft [eiser] verklaard dat *De Amanshoeve* het gevorderde onder II. inmiddels heeft voldaan zodat de loonvordering (het vanwege een onjuiste inschaling van de functie van [eiser] te weinig betaalde salaris ter grootte van € 1.644,33 bruto, te vermeerderen met de wettelijke verhoging van 50%) geen bespreking meer behoeft. Wel handhaaft zij de met dit onderdeel samenhangende kostenveroordeling (buitengerechtigde kosten en proceskosten).

3.4. Aldus resteert ter beoordeling onderdeel I. van de vordering, dus de vraag of het *De Amanshoeve* was toegestaan salaris in te houden in verband met de opleidingskosten.

3.5. *De Amanshoeve* voert verweer.

3.6. Op de stellingen van partijen wordt hierna, voor zover van belang, nader ingegaan.

4. De beoordeling

Toetsingskader

4.1. Met betrekking tot een voorziening in kort geding, bestaande in veroordeling tot betaling van een geldsom, is te-

rughoudendheid op zijn plaats. De rechter zal daarbij niet alleen hebben te onderzoeken of het bestaan van een vordering van de eiser op de gedaagde voldoende aannemelijk is, maar ook of daarnaast sprake is van feiten en omstandigheden die meebrengen dat uit hoofde van onverwijlde spoed een onmiddellijke voorziening is vereist, terwijl de rechter in de afweging van de belangen van partijen mede zal hebben te betrekken de vraag naar – kort gezegd – het risico van onmogelijkheid van terugbetaling, welk risico kan bijdragen tot weigering van de voorziening.

Het spoedeisend belang

4.2. Het spoedeisend belang is in deze zaak afdoende gebleken. [eiser] dient met haar salaris in haar levensonderhoud te voorzien alsmede in het levensonderhoud van haar twee kinderen.

Inhoudingen vanwege de studiekostenovereenkomst

4.3. [eiser] heeft gesteld dat de verrekening van de studiekosten niet, althans niet volledig, had mogen plaatsvinden. Primair baseert zij zich hierbij op de Wet transparante en voorspelbare arbeidsvoorwaarden. Subsidiair stelt zij dat op grond van de bepalingen uit de CAO VVT niet verrekend had mogen worden. En meer subsidiair stelt [eiser] dat het niet bij de aard van een BBL-overeenkomst past om begeleidingskosten bij een student in rekening te brengen. Daarbij wordt door [eiser] betwist dat zij voor 67,5 uur is begeleid en meent zij dat hiervoor niet een bedrag van € 37,50 per uur in rekening mag worden gebracht.

4.4. [eiser] wijst erop dat de studiekosten gelet op het bepaalde in artikel 7:611a BW (Wet transparante en voorspelbare arbeidsvoorwaarden), welk artikel sinds 1 augustus 2022 onmiddellijke werking heeft, niet verrekend hadden mogen worden. In dit artikel wordt bepaald dat een werkgever een werknemer in staat moet stellen scholing te volgen die noodzakelijk is voor de uitoefening van zijn functie. Wanneer de werkgever verplicht is zijn werknemers scholing te verstrekken om het werk waarvoor zij zijn aangenomen uit te voeren, wordt de scholing kosteloos aangeboden aan de werknemers. Een beding waarbij de kosten van scholing worden verhaald op of verrekend met geldelijke inkomsten uit hoofde van de dienstbetrekking van de werknemer, is nietig.

4.5. Subsidiair stelt [eiser] dat verrekening niet is toegestaan vanwege artikel 5.2 van de CAO VVT. In dat artikel is in lid 3 bepaald dat scholing, verplicht gesteld door de werkgever, volledig wordt vergoed in tijd en geld.

4.6. Meer subsidiair is [eiser] van mening dat verrekening niet mogelijk is, gezien de aard van de arbeidsovereenkomst. Het gaat om een arbeidsovereenkomst gesloten met een erkend leerbedrijf in het kader van een BBL-opleiding. Zij meent dat begeleidingskosten bij een erkend leerbedrijf horen. In artikel 8 lid a van de praktijkovereenkomst is bepaald dat De Amanshoeve voor voldoende opvang, introductie, plaatsing en begeleiding van de student zorgt. De wettelijk verplichte begeleidingsuren kan het erkend leerbedrijf vervolgens niet op de leerling verhalen, laat staan dat dit kan tegen een tarief dat ruim drie keer zo hoog is als wat de leerling zelf verdient. Op grond van het goed werkgeverschap ex artikel 7:611 BW dient de tijd die De Amanshoeve als erkend leerbedrijf heeft geïnvesteerd in de begeleiding van [eiser], zijnde BBL student, volledig voor rekening van De Amanshoeve te komen. In dat geval kan aan studiekosten slechts een bedrag van € 332,15 netto (80% van de kosten voor de opleiding en boeken) in re-

kening worden gebracht en is aldus € 1.866,37 netto te veel verrekend.

[eiser] wijst erop dat wanneer een erkend leerbedrijf begeleidingsuren voor een student met het loon van een werknemer zou mogen verrekenen, de situatie zou kunnen ontstaan dat de student gedurende het volgen van de opleiding voor 1.080 uur werken (45 weken x 24 uur per week) € 13.068 bruto verdient, waarop dan € 2.531,00 netto in mindering wordt gebracht. Dan resteert een uurloon van nog geen € 9,75 per uur, dus ver onder het minimumloon.

Wettelijk kader

4.7. Ingevolge artikel 7:611a lid 2 BW wordt, wanneer de werkgever op grond van toepasselijk Unierecht, toepasselijk nationale recht, een collectieve arbeidsovereenkomst, of een regeling door of namens een daartoe bevoegd bestuursorgaan verplicht is zijn werknemers scholing te verstrekken om het werk waarvoor zij zijn aangenomen uit te voeren, de in lid 1 bedoelde scholing kosteloos aangeboden aan de werknemers, beschouwd als arbeidstijd en, indien mogelijk, vindt deze plaats tijdens de tijdstippen waarop arbeid verricht moet worden.

Ingevolge artikel 7:611a lid 4 BW is een beding waarbij de kosten van scholing als bedoeld in lid 2 worden verhaald op of verrekend met geldelijke inkomsten uit hoofde van de dienstbetrekking van de werknemer, nietig.

De CAO-bepaling

4.8. Tussen partijen is niet in geschil dat de CAO VVT van toepassing is.

In artikel 5.2 'Jouw scholing/ontwikkeling – per 1 juli 2022' van de CAO VVT is onder lid 3 opgenomen:

'Functiegerichte scholing en scholing verplicht gesteld door je werkgever worden volledig vergoed in tijd en geld.'

4.9. De kantonrechter overweegt dat tussen partijen vaststaat dat De Amanshoeve de opleiding die [eiser] volgde verplicht heeft gesteld. Daarmee wordt voldaan aan het criterium zoals is opgenomen in artikel 5.2 van de CAO VVT. Dit brengt met zich dat het De Amanshoeve niet was toegestaan om ter zake studiekosten salaris in te houden.

4.10. De kantonrechter volgt De Amanshoeve niet in haar betoog dat het verbod om studiekosten te verrekenen enkel tijdens het dienstverband geldt en dat verrekening bij het einde van het dienstverband wel is toegestaan.

4.11. Volgens vaste rechtspraak geldt voor de uitleg van een bepaling van een cao de zogeheten cao-norm. Deze houdt in dat aan een bepaling van een cao een uitleg naar objectieve maatstaven moet worden gegeven, waarbij in beginsel de bewoordingen van die bepaling, gelezen in het licht van de gehele tekst van de cao, van doorslaggevende betekenis zijn, zodat het niet aankomt op de bedoelingen van de partijen die de cao tot stand hebben gebracht, voor zover deze niet uit de daarin opgenomen bepalingen kenbaar zijn, maar op de betekenis die naar objectieve maatstaven volgt uit de bewoordingen waarin de cao is gesteld. Bij deze uitleg kan onder meer acht worden geslagen op de elders in de cao gebruikte formuleringen en op de aannemelijkheid van de rechtsgevolgen waartoe de onderscheiden, op zichzelf mogelijke tekstinterpretaties zouden leiden (aldus rechtsoverweging 3.7 in het arrest van het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden van 29 augustus 2023, ECLI:NL:GHARL:2023:7302).

4.12. De kantonrechter overweegt dat de tekst van artikel 5.2 van de CAO VVT duidelijk is. In deze bepaling staat dat functiegerichte scholing en scholing verplicht gesteld door de

werkgever volledig worden vergoed in tijd en geld. Tussen partijen staat vast dat sprake is van functiegerichte scholing die door De Amanshoeve verplicht is gesteld. Nu bepalingen van een cao objectief dienen te worden uitgelegd komt aan de bewoordingen van de bepaling doorslaggevende betekenis toe. Deze uitleg laat geen ruimte voor de door De Amanshoeve voorgestane uitleg dat verrekening van de studiekosten van [eiser] bij het einde van het dienstverband wel is toegestaan. Dit zou immers een uitzondering inhouden op de regel dat de studiekosten door de werkgever worden vergoed en die uitzondering kent de cao niet.

4.13. Het door [eiser] onder I. gevorderde zal daarom worden toegewezen waarbij de wettelijke verhoging zal worden vastgesteld op 25%. De vordering van [eiser] zal worden toegewezen op de subsidiaire grondslag zodat de primaire grondslag geen beoordeling meer behoeft.

4.14. Ook de gevorderde buitengerechtelijke incassokosten zijn toewijsbaar. Deze worden berekend over de bij dagvaarding gevorderde hoofdsom van € 3.842,85 (€ 2.198,52 en € 1.644,33). De nabetaling van 7 december 2023 door De Amanshoeve maakt niet dat bij de berekening van de buitengerechtelijke incassokosten van een lager bedrag moet worden uitgegaan. Immers is bepalend de hoogte van de vordering op het moment dat de vordering uit handen wordt gegeven. Dit maakt dat een bedrag van € 616,23 aan buitengerechtelijke incassokosten zal worden toegewezen.

4.17. De wettelijke rente over het achterstallig salaris en de wettelijke verhoging zal met ingang van 1 november 2023 worden toegewezen, omdat een correcte eindafrekening en uitbetaling met de loonronde van eind oktober 2023 had behoren plaats te vinden.

4.18. De Amanshoeve dient als de in het ongelijk gestelde partij te worden veroordeeld in de proceskosten. Ook de gevorderde nakosten zijn toewijsbaar. De proceskosten worden begroot op € 747,00 in totaal (griffierecht € 86,00, salaris gemachtigde € 529,00 en nakosten van € 132,00, ½ punt liquidatietarief en maximaal € 132,00), te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf 14 dagen na vandaag.

5. De beslissing

De kantonrechter:

5.1. veroordeelt De Amanshoeve om tegen behoorlijk bewijs van kwijting aan [eiser] te betalen € 2.198,52 netto ter zake inhouding studiekosten, te vermeerderen met de wettelijke verhoging van 25% over dit bedrag, beide bedragen vermeerderd met de wettelijke rente vanaf 1 november 2023 tot de dag van de betaling;

5.2. veroordeelt De Amanshoeve om tegen behoorlijk bewijs van kwijting aan [eiser] te betalen de buitengerechtelijke incassokosten van € 616,23;

5.3. veroordeelt De Amanshoeve in de kosten van deze procedure tot op heden aan de zijde van [eiser] begroot op € 747,00 te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf 14 dagen na vandaag tot de dag van de betaling;

5.4. verklaart dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad;

5.5. wijst het meer of anders gevorderde af.

NOOT

Het oordeel van de rechtbank Overijssel heeft de nodige stof doen opwaaien bij werkgevers die vallen onder de CAO Verpleeg-, Verzorgingshuizen, Thuiszorg en Jeugdgezondheidszorg (CAO VVT). Veelgehoorde zorgen zien op de vraag hoe

de ruime formulering van art. 5.2 lid 3 CAO VVT ('Functiegerichte scholing en scholing verplicht gesteld door je werkgever worden volledig vergoed in tijd en geld.') nu precies moet worden geduid en in hoeverre er nog een rechtsgeldig studiekostenbeding kan worden overeengekomen voor opleidingen die bedoeld zijn om in combinatie met een arbeids-overeenkomst gevolgd te worden, zoals een beroepsbegeleidende leerweg (BBL). Wij zijn van mening dat het oordeel van de rechtbank Overijssel in de juiste context moet worden geplaatst en dat deze uitspraak niet zonder meer betekent dat er geen rechtsgeldig studiekostenbeding meer kan worden overeengekomen ten aanzien van een BBL-opleiding onder de CAO VVT. Wij zien mede gelet op de memorie van toelichting (*Kamerstukken II 2021/22*, 35962, nr. 3) bij de Wet implementatie EU-richtlijn transparante en voorspelbare arbeidsvoorwaarden (Wtva) en de jurisprudentie (rechtbank Oost-Brabant 4 september 2023, ECLI:NL:RBOBR:2023:4377) aanknopingspunten op grond waarvan men kan beargumenteren dat ondanks de bepaling in art. 5.2 lid 3 CAO VVT alsnog een rechtsgeldig studiekostenbeding kan en mag worden overeengekomen voor BBL-opleidingen. Allereerst zullen we beargumenteren dat – hoewel de werkgever daar in de voorliggende zaak geen beroep op heeft gedaan – de uitzondering op het verplicht aanbieden van kosteloze scholing ruimer is dan de bijlage bij de Regeling vaststelling lijst gereglementeerde beroepen (hierna: de Regeling). Vervolgens zullen we beargumenteren dat de reikwijdte van de cao-bepaling tot verplichte kosteloze scholing in de CAO VVT beperkt moet worden gelezen.

Reikwijdte van de uitzondering

Op grond van art. 7:611a lid 1 BW moet de werkgever de werknemer in staat stellen de scholing te volgen die noodzakelijk is voor de uitoefening van zijn functie. Op grond van lid 2 behoort deze scholing kosteloos te worden aangeboden indien de werkgever deze scholing op grond van bijvoorbeeld de wet of cao verplicht is aan te bieden aan de werknemer. Art. 7:611a lid 4 BW bepaalt dat een beding waarbij de kosten van scholing als bedoeld in lid 2 worden verhaald op de werknemer nietig is. Art. 7:611a lid 2 en lid 4 BW zijn sinds 1 augustus 2022 van toepassing als onderdeel van de Wtva. De Wtva is de uitwerking van de implementatie van de EU-richtlijn 2019/1152 betreffende transparante en voorspelbare arbeidsvoorwaarden (hierna: de Richtlijn). In art. 13 van de Richtlijn staat opgenomen dat de lidstaten ervoor moeten zorgen dat wanneer de werkgever op grond van het unierecht, het nationale recht of collectieve overeenkomsten verplicht is zijn werknemers een opleiding te verstrekken om het werk waarvoor zij zijn aangeworven uit te voeren, deze opleiding kosteloos moet worden aangeboden aan de werknemers. Uit overweging 37 van de considerans van de Richtlijn volgt dat deze verplichting geen betrekking heeft op beroepsopleidingen of opleidingen die de werknemers verplicht moeten volgen voor het verkrijgen, behouden of vernieuwen van een beroepskwalificatie, zolang de werkgever niet verplicht is deze aan te bieden op grond van het unierecht, het nationale recht of een collectieve overeenkomst. In de MvT is de uitzondering op art. 7:611a lid 2 BW – zoals opgenomen in consideransoverweging 37 van de Richtlijn – bevestigd met de volgende toevoeging op p. 10-11: 'Het betreft hier de zogenoemde beroepskwalificatierichtlijn (richtlijn 2005/36/EG). Van deze beroepsopleidingen is dus niet voorgeschreven dat de werkgever ze verplicht. Het gaat hier om de zogenoemde gereglementeerde beroepen. Die beroepen zijn vastgelegd in

de bijlage bij de Regeling vaststelling lijst gereguleerde beroepen.’

Het beroep van leerling helpende zorg en welzijn niveau 2 (helpende zorg) komt – in tegenstelling tot het beroep van bijvoorbeeld een verpleegkundige of arts – niet voor in de bijlage bij de Regeling. Wij menen echter, in navolging van de rechtbank Oost-Brabant, dat aan het al dan niet opgenomen zijn van een beroep in de bijlage bij de Regeling (zoals helpende zorg) geen doorslaggevende betekenis toekomt bij beoordeling van de vraag of een studiekostenbeding rechtsgeldig kan worden overeengekomen. Het ligt wat ons betreft meer in de rede dat de verwijzing naar de Regeling slechts betekent dat de beroepen die in de bijlage zijn opgenomen in ieder geval onder de uitzondering van art. 7:611a vallen en dat voor de beantwoording van de vraag wat nog meer onder deze uitzondering valt, moet worden aangesloten bij de beroepskwalificatierichtlijn die geïmplementeerd is in de Algemene wet erkenning EU-beroepskwalificaties (AWEB). De expliciete verwijzing van de wetgever naar de beroepskwalificatierichtlijn in de MvT – in plaats van uitsluitend te verwijzen naar de bijlage bij de Regeling – zou namelijk anders niet logisch zijn. Bovendien is de Regeling opgesteld ter uitvoering van art. 27 AWEB. Op basis van dat artikel heeft de minister de bevoegdheid om de beroepskwalificatie van een ‘dienstverlener’ (zoals opgenomen in de bijlage) te controleren wanneer deze werkzaamheden wil uitvoeren in een gereguleerd beroep dat verband houdt met de volksgezondheid of openbare veiligheid. De Regeling heeft dan ook een heel ander doel dan waarvoor het nu in de studiekostenbeding-jurisprudentie wordt aangehaald. Hoe de bijlage van de Regeling zich nu precies verhoudt tot de beroepskwalificatierichtlijn is door de wetgever niet nader toegelicht waardoor er ruimte bestaat voor verschillende interpretaties.

Het behalen van een diploma helpende zorg valt onder een opleidingstitel (mbo-diploma niveau 2 helpende zorg en welzijn) als bedoeld in art. 11 van de beroepskwalificatierichtlijn en art. 9 AWEB. Daarnaast volgt uit de definitiebepalingen die zijn opgenomen in art. 3 van de beroepskwalificatierichtlijn en art. 1 AWEB dat het behalen van een opleidingstitel een wezenlijk onderdeel is van een beroepskwalificatie. Tot slot kan een werknemer met deze opleidingstitel doorstromen naar de opleiding tot verzorgende IG (mbo-diploma niveau 3) en aansluitend de opleiding tot het beroep verpleegkundige (mbo-diploma niveau 4) volgen. Wij zien niet goed in waarom voor het volgen van een diploma tot verpleegkundige wél een rechtsgeldig studiekostenbeding kan worden overeengekomen, maar dat dit niet zou kunnen bij de (voor-)opleiding van helpende zorg. Naar onze mening is ook bij een helpende zorg sprake van scholing voor het verkrijgen van een beroepskwalificatie, als gevolg waarvan in beginsel een rechtsgeldig studiekostenbeding kan worden overeengekomen, tenzij de wet of cao de werkgever verplicht die scholing kosteloos aan te bieden.

Verplicht aanbieden kosteloze scholing op grond van de cao
De werkgever heeft in de voorliggende zaak erkend, althans niet betwist, dat de opleiding tot helpende zorg door de werkgever verplicht is gesteld. De rechtbank Overijssel overweegt dat in voorkomend geval de tekst van art. 5.2 lid 3 CAO VVT duidelijk is en dat er geen rechtsgeldig studiekostenbeding is overeengekomen, aangezien sprake is van functiegerichte scholing die – aldus de werkgever – verplicht is gesteld door de werkgever. De kantonrechter gaat vervolgens niet mee in het argument van de werkgever dat de

cao-bepaling zo kan worden gelezen dat bij het einde van het dienstverband wel tot verrekening kan worden overgegaan. Doordat bepalingen van een cao objectief dienen te worden uitgelegd, komt aan de bewoordingen van de bepaling doorslaggevende betekenis toe. Dit betekent naar het oordeel van de rechtbank Overijssel dat er geen ruimte bestaat voor de uitleg van de werkgever, aangezien dat een uitzondering zou inhouden die de cao niet kent.

Wij zouden beargumenteren dat bij BBL-opleidingen geen sprake is van scholing die verplicht is gesteld door de werkgever, maar van scholing die noodzakelijk is voor het verkrijgen van een beroepskwalificatie (zoals helpende zorg). Zie in dat kader ook de reeds aangehaalde passage van de wetgever: ‘Het betreft hier de zogenoemde beroepskwalificatierichtlijn (richtlijn 2005/36/EG). Van deze beroepsopleidingen is dus niet voorgeschreven dat de werkgever ze verplicht.’ Daarnaast vragen wij ons af hoe art. 5.2 lid 3 CAO VVT moet worden geïnterpreteerd. De wetgever heeft in de MvT op p. 10 het volgende overwogen: ‘Daarnaast is het mogelijk dat er opleidingen in collectieve arbeidsovereenkomsten verplicht zijn gesteld, gelet op de looptijd van dergelijke overeenkomsten wordt hier niet naar een voorbeeld verwezen. Waar sprake is van verplichte opleidingen op basis van een collectieve arbeidsovereenkomst, zal dit in de desbetreffende overeenkomst vermeld moeten worden.’ De stelling zou kunnen worden ingenomen dat de wetgever met deze passage heeft bedoeld dat verplichte opleidingen *expliciet* in de cao moeten zijn opgenomen om deze verplicht kosteloos aan te bieden. De ruime allesomvattende formulering van art. 5.2 lid 3 CAO VVT voldoet daar niet aan. In de CAO VVT staat immers niet expliciet dat de werkgever verplicht is BBL-opleidingen kosteloos aan te bieden. Naar onze mening kunnen opleidingen voor het behalen van een beroepskwalificatie (zoals een BBL-opleiding) dan ook niet zonder meer onder art. 5.2 lid 3 CAO VVT worden geschaard, waardoor voor deze opleidingen onzes inziens nog steeds een rechtsgeldig studiekostenbeding kan worden overeengekomen. In dat kader is nog relevant te vermelden dat ActiZ, die als werkgeversorganisatie betrokken is geweest bij de totstandkoming van de huidige CAO VVT, aan ons heeft bevestigd dat art. 5.2 lid 3 CAO VVT niet zonder meer in de weg staat aan het rechtsgeldig overeenkomen van een studiekostenbeding voor onder meer opleidingen tot helpende zorg of verzorging IG.

Belangrijke rol voor cao-partijen

Ter voorkoming van onduidelijkheden en/of onredelijke uitkomsten doen de cao-partijen er goed aan om in de volgende CAO VVT voldoende aandacht te besteden aan de formulering en bedoeling voor wat betreft de ‘opleidingsbepalingen’ en dit expliciet op te nemen in de CAO VVT. Daarbij zouden wij in navolging van Batenburg & Miquel (I.Z. Batenburg & B.C.J. Miguel, ‘Een reactie op: R. Schepers & I. Baijens, “Wet transparante en voorspelbare arbeidsvoorwaarden: hete hangijzers besproken”’, *ArbeidsRecht* 2022/35) menen dat het nog steeds mogelijk zou moeten zijn om een rechtsgeldig studiekostenbeding overeen te komen ten aanzien van opleidingen die bedoeld zijn om in combinatie met een arbeidsovereenkomst gevolgd te worden en/of bedoeld zijn om een beroepskwalificatie te bemachtigen, zoals een BBL-opleiding. Indien dit niet meer mogelijk is zullen werkgevers naar verwachting terughoudender worden in het aanbieden van een arbeidsovereenkomst in het kader van de opleiding. Werkgevers worden in dat geval immers

geconfronteerd met het risico dat de door de werkgever betaalde studiekosten niet kunnen worden teruggevorderd als de werknemer direct na het afronden van de opleiding uit dienst treedt, hetgeen naar ons oordeel onredelijk is gezien de investering van de werkgever in tijd en in geld.

mr. G.L. Wife en mr. M.M. Collins
advocaten bij La Gro Geelkerken Advocaten

Personen- en familierecht

23

Had verrekenafpraak tussen echtgenoten in de huwelijkse voorwaarden en dus bij notariële akte opgenomen moeten worden?

Gerechtshof Amsterdam
12 december 2023, nr. 200.308.974/01,
ECLI:NL:GHAMS:2023:3108
(mr. De Stigter, mr. Tillema, mr. Bijkerk)
Noot mr. R. Swager

Huwelijkse voorwaarden. Verrekenbeding. Onderhandse afspraak. Nietig.

[BW art. 1:93, 1:114, 1:115, 3:1, 6:101, 6:162]

Essentie: Onderhandse verrekenafpraak over meerwaarde van een buiten de huwelijksgemeenschap vallende woning is een huwelijkse voorwaarde die op straffe van nietigheid bij notariële akte moest worden vastgelegd. Dat is niet gebeurd. De verrekenafpraak is nietig en de notaris is aansprakelijk jegens de vrouw voor de door haar geleden schade.

Samenvatting: De kern van de zaak betreft de vraag of een verrekenafpraak tussen echtgenoten betreffende de meerwaarde van een woning nietig is omdat deze is opgenomen in een onderhandse akte. Is het beding een huwelijkse voorwaarde die op straffe van nietigheid bij notariële akte had moeten worden vastgelegd (art. 1:115 BW)?

De casus is als volgt. De man en de vrouw trouwen op 15 juni 2001 en zijn kort daarvoor bij notariële akte huwelijkse voorwaarden aangegaan waarin zij een gemeenschap van goederen creëren met uitzondering van enkele goederen. Een woning van de man blijft buiten de gemeenschap. Op 21 augustus 2001 ondertekenen partijen een door de notaris opgestelde onderhandse akte, waardoor de vrouw bij echtscheiding recht krijgt op een gedeelte van de meerwaarde van de woning van de man. In 2019 gaan partijen uit elkaar. In de echtscheidingsprocedure doet de vrouw een beroep op de onderhandse verrekenafpraak en vordert zij van de man een bedrag van € 179.782. De man stelt dat deze afspraak nietig is. Partijen schikken in die procedure voor een bedrag van € 55.000 dat de man aan de vrouw moet betalen. Daarna spreekt de vrouw in de onderhavige aansprakelijkheidsprocedure de notaris aan voor de door haar geleden schade (volgens haar € 188.836,40). Volgens de rechtbank was geen sprake van een beroepsfout van de notaris omdat de onderhandse afspraak een geldig onderhands ‘voorwaardelijk echt-

scheidingsconvenant’ was. Het hof oordeelt dat wél sprake is van een beroepsfout. De onderhandse verrekenafpraak is een huwelijkse voorwaarde omdat partijen hiermee zijn afgeweken van de huwelijksvermogensrechtelijke regels die zonder deze afspraak tussen hen hadden bestaan. Hiervoor geldt het vormvereiste van de notariële akte. De in de jurisprudentie aanvaarde uitzonderingen op dit vormvereiste doen zich in deze zaak niet voor. De notaris is aansprakelijk, zijn beroep op eigen schuld van de vrouw wordt niet aanvaard, en de omvang van de schade wordt berekend.

[Appellante], wonende te [woonplaats 1],
appellante,
advocaat: mr. R.A.M. Schram te Haarlem,
tegen
[geïntimeerde], wonende te [woonplaats 2],
geïntimeerde,
advocaat: mr. H.J. Delhaas te Amsterdam.
Partijen zullen hierna [appellante] en de notaris genoemd worden.

1. De zaak in het kort

Een man en een vrouw trouwen op huwelijkse voorwaarden. Deze voorwaarden heeft de notaris vastgelegd in een notariële akte en daarin is onder meer bepaald dat een woning die op naam van de man staat buiten de huwelijksgemeenschap blijft. Een paar maanden na hun huwelijk sluiten de man en de vrouw na tussenkomst van de notaris nog een overeenkomst. Deze overeenkomst is niet in een notariële akte vastgelegd. In deze onderhandse akte is bepaald dat in het geval het huwelijk eindigt in een echtscheiding de vrouw zal meedelen in de eventuele waardevermindering van de woning. In de echtscheidingsprocedure beroept de man zich echter op de nietigheid van de overeenkomst en weigert de vrouw een deel van de meeropbrengst van de woning te vergoeden. In deze procedure stelt de vrouw de notaris aansprakelijk en stelt dat hij een beroepsfout heeft gemaakt door de nadere afspraak in een onderhandse akte en niet in een notariële akte vast te leggen. Zij stelt daardoor schade te hebben geleden. De rechtbank heeft de vordering van de vrouw afgewezen. Het hof beoordeelt de vordering opnieuw.

2. Het geding in hoger beroep

[appellante] is bij dagvaarding van 17 maart 2022 in hoger beroep gekomen van een vonnis van 2 maart 2022 van de rechtbank Noord-Holland, onder bovenvermeld zaak-/rolnummer gewezen tussen [appellante] als eiseres en de notaris als gedaagde.

Partijen hebben daarna de volgende stukken ingediend:

- memorie van grieven
- memorie van antwoord.

Partijen hebben de zaak tijdens de mondelinge behandeling van 2 oktober 2023 laten toelichten door hun advocaten, de notaris mede door mr. L.C. Dufour, advocaat te Amsterdam. Zij hebben dat gedaan aan de hand van pleitaantekeningen die zijn overgelegd.

Ten slotte is arrest gevraagd.

Beide partijen hebben in hoger beroep bewijs van hun stellingen aangeboden.

3. Feiten

De rechtbank heeft in 2.1 tot en met 2.8 van het bestreden vonnis de feiten vastgesteld die zij tot uitgangspunt heeft ge-